

Piotr Żołądź

***Popkultura jako ideologia. Paradygmaty lekturowe cyklu wiedźmińskiego
Andrzeja Sapkowskiego***

Streszczenie

Głównym celem niniejszej dysertacji było zidentyfikowanie i opisanie ideologicznych persupozycji kierujących działaniami badawczymi krytyków jednego z najbardziej obecnie rozpoznawalnych tekstów kultury polskiej – cyklu wiedźmińskiego Andrzeja Sapkowskiego. By osiągnąć wspomniane zamierzenie podzielono rozprawę na trzy rozdziały, w których analizie poddano prace wiedźminologiczne (zarówno naukowe, jak i krytycznoliterackie) oraz omówiono kluczowe dla prowadzonych rozważań zagadnienia metodologiczne z zakresu krytyki ideologii oraz intertekstualności. Celem pobocznym niniejszego projektu badawczego było zaś skłonienie akademickich i amatorskich czytelników dzieła Sapkowskiego do refleksji nad metakrytycznymi aspektami dyskursu wiedźminologii.

W rozdziale pierwszym umieszczono ogólne rozważania nad obszarem funkcjonowania zjawiska zwanego ideologią, możliwymi sposobami jej definiowania, jak również genealogią pojęcia. W części tej znalazło się również miejsce na omówienie elementów przesądających o tym, że danej narracji można przypisać właściwości ideologiczne. Żeby możliwie jak najefektywniej sfunkcjonalizować metodologiczne zaplecze dysertacji, osobną część rozdziału poświęcono tropom retorycznym oraz ich szczególnej roli w narratologicznej koncepcji historiografii Haydena White'a.

Rozdział drugi zawiera omówienie ideologicznych interpretacji cyklu wiedźmińskiego zbudowanych przy wykorzystaniu instrumentarium charakterystycznego dla poetyki intertekstualnej. Pierwsza część rozdziału została poświęcona teoretycznym rozważaniom na temat zjawiska intertekstualności, jej szczególnej odmiany zwanej *retellingiem* oraz kategorii oryginalności. W kolejnej partii tekstu opisano techniki zdobywania władzy nad tekstem poprzez ograniczenie interpretacji intertekstualnej do enumeracji kontekstów kulturowych oraz gloryfikację doświadczenia personalnej lektury. W części trzeciej niniejszego rozdziału przyjrzano się zaś sposobom ideologizacji dyskursu krytycznego przez ujmowanie intertekstualności jako zjawiska dialektycznego.

W rozdziale trzecim omówiono szczegółowo próby osadzania cyklu wiedźmińskiego w kontekście mitologii słowiańskich. W części tej pobieżnie przyjrano się związkom dzieła Sapkowskiego z tekstami mitoznawczymi (odnoszącymi się do mitologii słowiańskiej), jak również szczegółowo opisano sposoby zawłaszczania tekstu dla partykularnych, parasłowiańskich interpretacji dzieła.

Przeprowadzone działania badawcze pozwoliły szczegółowo opisać techniki „kolonizacji” tekstu Sapkowskiego, czyli budowania wypaczonego (zideologizowanego) obrazu dzieła w celu osiągnięcia (przez interpretatora) partykularnego celu.